

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, професора, завідуючої кафедрою
менеджменту та економіки морського транспорту

Національного університету Одеська морська академія

Міністерства освіти і науки України

Сотниченко Людмили Леонідівни

на дисертаційну роботу Кузьменко Катерини Михайлівни на тему:

«Управління розвитком інтеграційних процесів морської торгівлі»,

що подана на здобуття наукового ступеня доктору філософії зі
спеціальності 073 – Менеджмент (галузь знань 07 – Управління та
адміністрування).

Дисертацію виконано в Національному університеті Одеська морська
академія Міністерства освіти і науки України

1. Актуальність теми

У сучасному світі оптимізація господарської діяльності у будь-якій галузі досягається шляхом якісного менеджменту. У сфері морських перевезень в умовах глобалізації усіх процесів одним з ключових завдань, що стоїть не тільки перед керівництвом транспортних компаній, а й вимагає грамотного державного регулювання, є налагодження успішної інтеграції транспортної системи України до світової. Однією з найбільш складних проблем управління ефективністю функціонування національного морського транспорту в основних секторах морської торгівлі є те, що фрахтовий ринок функціонує за специфічними законами, а також не є стійкою системою. Тому пошук ефективного механізму управління розвитком інтеграційних процесів морської торгівлі з урахуванням проблем та завдань на макроекономічному та мікроекономічному рівнях здатен допомогти в формуванні ефективної державної політиці у цьому напрямі.

Усе вищезазначене окреслює цілу низку проблем теоретичного та практичного характеру, що й обґрунтовує актуальність, своєчасність і наукову

цінність дисертаційної роботи Кузьменко К. М. Ознайомлення зі змістом дисертації дозволяє стверджувати, що вона має чітку структуру, широку інформаційну базу, відзначається логічною послідовністю викладення матеріалу, що сприяє всебічному висвітленню обраної теми.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають вимогам до дисертаційних досліджень. Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечені:

- професійним вирішенням авторкою низки наукових завдань, що сприяло реалізації поставленої мети дослідження та адекватністю структурно-логічної схеми дослідження визначеній меті;

- використанням широкої джерельної бази за темою дисертації і достатнім масивом аналітичних даних (список використаних джерел дорівнює 209 найменуванням);

- відповідності предметної спрямованості дисертаційного дослідження спеціальності 073 Менеджмент;

- великою кількістю напрямів в апробації отриманих результатів на підприємствах морського транспорту та науково-практичних конференціях, у тому числі й міжнародних.

3. Новизна наукових положень, висновків та рекомендацій

Аналіз змісту дисертації, основних публікацій дозволяє визнати, що мету та завдання дослідження виконано. Це відображено в основних положеннях роботи, які сформульовані Катериною Михайлівною особисто і характеризуються певною науковою новизною. Зокрема, автором

удосконалено:

- теоретико-методичні положення щодо обґрунтування інтеграційних процесів з огляду на специфіку морської торгівлі, які передбачають виділення особливих форм інтеграції на різних рівнях та у різних секторах морської галузі;

- науково-методичне забезпечення з управління інтеграційними процесами морської торгівлі, що охоплює параметри, методи та інструментарій управління інтеграційними процесами підприємств морегосподарського комплексу на мікроекономічному та макроекономічному рівнях;

- методичний підхід до забезпечення конкурентної стійкості національного морського транспортного комплексу задля можливості подальшої реалізації інтеграційних процесів та оцінювання інтеграційної стабільності у досягненні транспортної незалежності України;

набули подальшого розвитку:

- збалансована система критеріїв щодо забезпечення стійкості інтеграційних процесів в системі морської торгівлі;

- методика аналізу стану окремих секторів торговельного судноплавства з урахуванням оцінки збалансованості параметрів і уточнення особливостей розвитку світової морської торгівлі на основі інтеграційних стратегій розвитку основних об'єктів мореплавання, а також стану і систематизації проблем розвитку морського транспортного комплексу, що перешкоджають впровадженню інтеграційних процесів;

- методичні положення прийняття управлінських рішень в системі управління розвитком інтеграційних процесів на основі використання запропонованого інструментарію в системі невизначеності ризиків.

4. Практична значимість отриманих наукових результатів

Дослідником обґрунтовано авторські рішення і підтверджено їх ефективність. Наукові положення, висновки та рекомендації знайшли відображення в навчальному процесі Національного університету Одеська

морська академія (акт від 07.09.2023 р.) при викладанні навчальних дисциплін «Менеджмент і адміністрування підприємств морського транспорту», «Менеджмент структурних об'єктів морського та річкового транспорту». Сформульовані в роботі науково-практичні рекомендації також підтверджується впровадженнями, зокрема: у Одеській філії ДП Адміністрації морських портів України (довідка від 27.09.2023 р.), у компанії ДП «ЮНІТІМ УКРАЇНА» (довідка №1/244 від 28.09.2023 р.).

5. Повнота викладу в опублікованих працях наукових положень, висновків та рекомендацій

За темою дисертації опубліковано 12 наукових праць, з яких 7 – у наукових фахових виданнях України (що входять до переліку наукових фахових видань України, які рекомендовані МОН України та віднесені до категорії «Б»); 5 – у збірках за матеріалами міжнародних конференцій.

Здобувачем виконано окремі розділи у науково-дослідних роботах Національного університету Одеська морська академія: «Морська транспортна індустрія в забезпеченні стійкого глобального та національного економічного розвитку» № ДР 0117U000310 (2016-2020 рр.), де автором сформовано механізм управління в системі конкурентного позиціонування судноплавних компаній; «Інноваційні напрямки забезпечення системної безпеки морської транспортної індустрії України» № ДР 0122U201979 (2022-2025 рр.), де автором розроблені методичні положення сталого розвитку підприємств морського транспорту.

6. Відсутність порушення академічної доброчесності

Самостійне виконання здобувачем дисертаційного дослідження, оригінальності рукопису та дотримання принципів академічної доброчесності підтвержені результатом перевірки за допомогою академічної антиплагіатної системи в НУОМА – StrskePlagiarism.com.

Коефіцієнти подібності КП1 = 11,37 % (до 50 %), КП2 = 9,10 (до 15 %) повністю відповідають нормативам, встановленим для системи перевірки в НУОМА.

7. Структура та обсяг дисертації. Відповідність дисертації та її змісту встановленим вимогам

Дисертаційна робота складається із розширеної анотації (українською та англійською мовами), вступу, трьох розділів, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи складає 216 сторінок, з них 169 сторінки основного тексту, 27 рисунків, 17 таблиць, бібліографія з 209 найменувань на 18 сторінках.

Зміст роботи відповідає тематиці дослідження і включає ретельний аналіз сучасних наукових та інформаційних джерел з управління процесами морської торгівлі, логічну послідовність і обґрунтованість викладення матеріалу, наявність великої кількості рисунків різноманітної структури, що забезпечує зрозумілість дисертаційного дослідження для звичайного читача.

Дисертаційна робота здобувача Кузьменко Катерини Михайлівни є завершеним науковим дослідженням, оформлена згідно з існуючими вимогами МОН України: Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 і Вимогами до оформлення дисертації, затвердженими Наказом МОН України від 12 січня 2017р. № 40.

8. Зауваження

1. На сторінці 130 в контексті розгляду діяльності історії існування Чорноморського пароплавства зазначено, що «інтеграційні процеси визначили активізацію підприємницьких структур у формуванні України як морської держави». Було б доцільним деталізувати, як та які саме

інтеграційні процеси впливають на активізацію підприємницьких структур та формування держави як традиційно морської.

2. На сторінці 136 вказано, що «державна система не забезпечила оптимальність стану жодної з перерахованих умов або факторів». Фактори які формулює здобувач це: активна морська транспортна політика, конкурентний рівень вітчизняної суднобудівної промисловості та необмежене прагнення бізнес-структур до доступності альтернативних інвестиційних ресурсів. Потрібно б було зазначити та обґрунтувати конкретні причини та умови, які призвели до таких наслідків.

3. На сторінці 150 вказано, що «для формування стратегії стійкої операторської діяльності судноплавної компанії необхідно враховувати, що цільова група вантажовласників націлена на об'єктивну збалансованість цін (тарифних ставок), якість доставки товару і надійність технологічного процесу». Бажано додати більше конкретних порад або прикладів щодо формування стратегії стійкої операторської діяльності.

4. На рисунку 3.2. структуровано формування ланцюжка цінності судноплавної компанії, варто деталізувати, що саме мається на увазі під «цінністю судноплавної компанії» та розкрити кожен з її елементів.

5. Автор зазначає, що «обмеження масштабної реалізації корпоративних інтересів судноплавними компаніями зумовлюється регулюванням не тільки правил використання морського простору, але й формуванням стандартів розвитку провізної здатності і використання праці моряків. Саме тому на ринку морської торгівлі відсутня свобода пріоритетів судновласників або операторів» (сторінка 164). Висловлено твердження про відсутність свободи пріоритетів судновласників, але не має конкретного обґрунтування та прикладів сформульованої думки. Було б доцільним більш коректно надати визначення термінів та навести конкретні приклади, які б підтверджували це ствердження.

6. Доцільно було б додати до дисертаційної роботи перелік умовних позначень або ж розшифрувати у тексті аббревіатури ІМО і ІТФ (сторінка 169).

Зазначені зауваження не знижують загального позитивного враження від якісного виконання роботи та не змінюють високої оцінки результатів дисертаційної роботи, яка виконана автором самостійно на належному науковому рівні.

Висновки

Дисертація Кузьменко Катерини Михайлівни, здобувача третього рівня вищої освіти ступеню доктора філософії, на тему «Управління розвитком інтеграційних процесів морської торгівлі» є завершеною науковою працею, має наукову новизну, характеризується теоретичним та практичним значенням отриманих результатів; у дисертації розв'язане конкретне наукове-прикладне завдання - розробка системи обґрунтування сукупності рішень в сфері управління розвитком інтеграційних процесів морської торгівлі, що має важливе значення для галузі знань 073 «Менеджмент» з урахуванням специфіки морського транспорту.

Вважаю, що Кузьменко Катерина Михайлівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент

д.е.н., професор,
завідуюча кафедрою
менеджменту та економіки
морського транспорту
Національного університету
Одеська морська академія

Людмила СОТНИЧЕНКО

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 12:26:15 11.01.2024

Назва файлу з підписом: Rezensionia_Sotnichenko.docx.asice

Розмір файлу з підписом: 24.7 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Rezensionia_Sotnichenko.docx

Розмір файлу без підпису: 22.0 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Сотниченко Людмила Леонідівна

П.І.Б.: Сотниченко Людмила Леонідівна

Країна: Україна

РНОКПП: 2360621201

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 12:26:11 11.01.2024

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг

Серійний номер: 382367105294AF9704000000198A1900A23DD801

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00